

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-306/2125

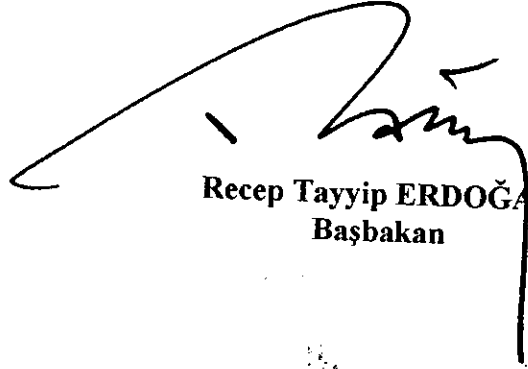
05/05/2005

Konu : Kanun Tasarısı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 14/03/2005 tarihinde kararlaştırılan "Özürlüler Hakkında ve Bazı Kanunlar ile Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip ERDOĞAN
Başbakan

EKİ :

- 1- Kanun Tasarısı
- 2- Gerekçe (Genel-Madde)

T. B. M. M. BAŞKANLIĞI	
Tan Kom.	- Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor - Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler - Adalet
Esas Kom.	- Plan ve Bütçe
Tarih	10.5.2005 4/1029
K. Md.	10.5.2005 4/1029
Başkan	10.5.2005 4/1029

GENEL GEREKÇE

Anayasamızda özürlü bireylerin temel sorun alanları olan; eğitim, sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik ve toplumsal hayata uyum alanlarında özel düzenlemeler yapılmış ve özürlü bireylere bu alanlarda özel olarak korunacak grup olarak yer verilmiştir. Ancak, Anayasamızda yer alan bu hükümlere rağmen özürlü bireylerin sorunlarının azaltılmasında yeterli mesafe alınamamıştır. Mevzuatın dağınıklığı, hizmet sunumunun farklı kurumlar eliyle, koordinasyonsuz biçimde yürütülmesi ve standart uygulamaların olmaması özürlü bireylerin gereksinimlerinin karşılanamamasının başlıca nedenleridir. Özürlü bireylerin diğer toplum kesimleriyle birlikte gereksinimlerinin karşılanması, hizmetlerin sağlıklı bir biçimde planlanması ve toplumsal kaynakların rasyonel dağıtımı, konu ile ilgili özel politika ve hizmet modellerinin oluşturulmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, ülkemizde, mevzuat içinde dağınık şekilde bulunan özürlü bireylere yönelik yasal düzenlemelerin ilkesel düzeyde yasal bir bütünlüğe kavuşturulması zorunludur. Bu zorunluluğun yerine getirilmesi, özürlülük konusunda kapsamlı bir bakış açısının gerçekleşmesi ve sorunlara tüm toplum kesimlerinin farkındalık ve duyarlılığının sağlanarak ortak bir anlayışa ulaşılmasıyla mümkün olacaktır.

Bu bakış doğrultusunda dünya genelinde özürlülükle ilgili tartışmalar, insan hakları ve ayrımcılık noktalarında devam etmektedir. Son yıllarda özürlülerin oluşturduğu organizasyonlar, özürlülüğün pozisyonunun yeniden belirlenmesi, insan hakları ve vatandaşlık hakları açısından bir çok çalışmalarda bulunmuşlardır. Bugünkü özürlü politikası kişilerin görme, işitme, zihinsel ve bedensel yetersizlikleri olması gibi fiziksel özelliklerine odaklanmadan kişinin yeteneklerine, topluma kazandırabileceklerine ve vatandaş olarak, insan haklarına saygı duymaya odaklanmaktadır. Bu politika, özürlüler ile ilgili ayrımcılığı vurgulayan yasalarda, özürlülere ve haklarına zarar vermeden uygulanabilir yasal düzenlemelere gidilmesi yönündedir.

Özürlülük; özürlü bireyi, ailesini, yakın çevresini ve ait olduğu toplumsal yapıyı ilgilendiren bir olgudur. Özürlü bireylerin diğer toplum kesimlerinden farklı olmayan temel gereksinimleri bulunmaktadır. Sağlık, bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanma, eğitim görme, meslek ve iş edinme, sosyal, kültürel, sanatsal ve sportif etkinlikler ile siyasal yaşama katılma bunların başında gelmektedir. Ancak temel gereksinimler açısından bir farklılık bulunmamasına karşın, bir özel gereksinim grubu oluşturan özürlü bireyler, bu hizmetlere ulaşabilirlik açısından diğer bireylere göre eşit olmayan bir konuma sahiptir ve bu anlamıyla da ayrımcılık belirginleşmektedir.

Ayrımcılık açısından değerlendirildiğinde; toplumsal alan ve yaşam çevresi, özürlü bireyler gözetilmeden düzenlenmektedir. Bu yapılanma, özürlü bireyi korunmaya muhtaç ve dar bir çevreye bağımlı kılmakta, toplumsal yaşam içinde ulaşabilirliğini sınırlandırmakta ve engelli duruma getirmektedir. Bu düzenlemelerdeki temel ilke; özürlü bireylerin gereksinimlerinin diğer bireylerinkiyle eşit önemde olduğu, bu gereksinimlerin toplumsal planlamalarda esas alınması ve bütün bireylere ayrımcılığı ortadan kaldıracak ve eşit katılım fırsatını tanıyacak biçimde kullanılması olmalıdır.

Bu doğrultuda özürlüler alanında olsun veya olmasın uluslararası ve ulusal mevzuatta yer alan bütün haklar özürlüler içinde geçerlidir. Devletler bu hakları ırkı, rengi, dili, cinsiyeti, dini, siyasal veya diğer alanlardaki görüşleri, ulusal, etnik veya toplumsal kökeni,

MADDE GEREKÇELERİ

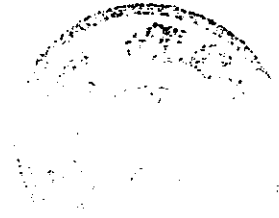
Madde 1- Madde ile, Kanunun amacı düzenlenmektedir. Özürlülerin sağlık, eğitim, rehabilitasyon, istihdam, sosyal yardım alanlarında yaşadıkları sorunların çözümlenmesi ile özürlülere yönelik olarak hizmet veren kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyon sağlanması için özürlüler alanında yasal düzenlemelerin yeterli seviyeye çıkarılması ve ilkel düzeyde yasal bir düzenleme yapılması gerekli bulunmaktadır.

Madde 2- Madde ile, Kanunun kapsamı düzenlenmektedir.

Madde 3- Madde ile, Kanun içinde geçen terimlerin tanımı yapılmaktadır.

Madde 4- Özürlülere verilecek hizmetlerin, ulusal ve uluslararası politikalara ve normlara uygun olarak yürütülmesi gereklidir. Madde ile, Kanunda belirtilen hizmetlerin yerine getirilmesinde uyulacak esaslar düzenlenmektedir.

Madde 5- Günümüzde kişinin fizyolojik, psikolojik veya anatomik yapı ve fonksiyonlarının kaybı ya da normalden sapmasına yönelik bir sınıflandırma sistemi kullanılmakta, bu sınıflandırmada kişinin bedensel, zihinsel, ruhsal, işitsel ve duyuşal yeteneklerinin azalması veya kaybedilmesi, aktivitesinin ve katılımının sınırlandırılması ve kişisel çevresel faktörlerin etkisi üzerinde durulmamaktadır. Özürlülük yalnızca bedensel yapı ve fonksiyonel kısıtlılıklarla değil, çevresel ve kişisel etmenlerin etkisi altında kişinin aktivite ve katılımının kısıtlanması ile ortaya çıkan bir durum olduğuna göre, özürlülerin sınıflandırılmasında temel alınması gereken nokta kişinin aktivite sınırlılığının yanı sıra katılım sınırlılıkları ve bunlara çevresel ve kişisel faktörlerin etkisidir. Kurum ve kuruluşların özürlülerin özer durumları ile ilgili ölçütleri arasında önemli farklılıklar olduğu gözlenmiştir. Ayrıca ülkeler arasında da benzer değerlendirme farklılıkları olması nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü uluslararası ve sektörler arası standart dilin oluşturulmasını hedefleyen bir sınıflandırma sistemi olan fonksiyona göre uluslararası sınıflandırma sistemini (International Classification of Functioning = ICF) oluşturmuştur. Bu sınıflandırma sistemi insan fonksiyon ve yetersizliklerini aktivite kısıtlılıkları, katılım kısıtlılıkları, çevresel ve kişisel etkenlerle birlikte değerlendirmektedir. ICF sağlık bilgi sisteminin, sistematik bir kodlama sistemi oluşturmak, özürlülerle ilgili kurumlar arasında standart bir dil geliştirmek, ülkedeki sağlık sistemi ve hizmetlerinin değerlendirilmesini sağlamak gibi amaçları vardır. ICF sağlıkla ilgili bir sınıflandırma olmasına rağmen farklı sektörler tarafından kullanılabilir. Sigorta, sosyal güvenlik, insan hakları ve iş sağlığı, eğitim, ekonomi gibi alanlarda yapılacak araştırmalarda, plânlama ve politika oluşturma çalışmalarında kullanılabilir. Madde ile, Türkiye'de hâlihazırda kullanılan ve her kurum için farklı özellikler içeren özürlüler ile ilgili sınıflandırma sistemlerinin değiştirilerek, özürlülüğe yol açan bütün etmenlerin göz önünde tutulduğu standart uluslararası geçerliliği olan bir sınıflandırma sisteminin getirilmesi ve özürlülük tespitinin temellerini dünyada da cari olan bu sınıflandırmaya göre yapılması hedeflenmektedir.

Madde 6- Özürlülük ölçütüne göre ağır özürlüler rehabilitasyon hizmeti alamamaktadırlar. Bakım hizmetlerine ihtiyacı olan kişinin bunu talep etmesi hakkıdır. Konuya insan hakları çerçevesinde yaklaşılması ve sosyal bakım hizmetlerine ihtiyacı olan kişinin bu hizmetleri talep etmesinin insan haklarından kaynaklanan bir hak olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir. Madde ile, özürlü kişilerin bakım ve rehabilitasyonlarının yapılması, bunlardan ihtiyacı olanların geçici veya sürekli bakım altına alınması veya bu kişilere evde bakım hizmeti sunulması öngörülmektedir.

Madde 7- Bakım hizmetlerinin sunumunda merkezî idarenin yanında yerel yönetimlerin, gönüllü kuruluşların, sosyal denetimli serbest piyasa modeline uygun olarak gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin de görev ve yetki sahibi olmasında yarar görülmektedir. Ancak yerel yönetim kurumlarının, gönüllü kuruluşların, gerçek ve özel hukuk tüzel kişilerinin bu alanda hizmetlerini yaygınlaştırmalarını müteakiben merkezî idarenin uygulamadan çekilmesi hedeflenmektedir. Merkezî idareden beklenen; bu alanda hizmet sunacak kurum ve kişilere örnek hizmeti göstermesi, resmî ve özel kuruluşlar için yasal düzenlemeleri yapması, hizmetin standartlarını ve ilkelerini belirlemesi, rehberlik ve denetim hizmetlerini sunması, ulusal plânlama ve politikaları yönlendirmesidir. Madde ile, bakım hizmetlerini Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden ruhsat alan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşlarının verebilmesi öngörülmektedir.

Madde 8- Sosyal hayatta pratik olarak uygulanması gereken bir hizmetin teorik ve akademik bir alt yapısının oluşturulması ve geliştirilmesi, toplam kalite anlayışı çerçevesinde kalıcı etkinliğin sağlanması açısından şarttır. Nitekim bakım hizmetleri alanında ileri bir seviyede olan gelişmiş ülkelerde, bakım, geniş anlamda sosyal hizmetler, dar anlamda bakım bilimine ait alt dallardan oluşan disiplinler arası bir bilim dalı olarak yüksek okullarda okutulmaktadır. Sosyal bakım hizmetlerinin sunumunda kişinin psiko-sosyal, biyolojik ve fiziksel özelliklerinin ve ihtiyaçlarının bir bütün olarak ele alınmasında ve hizmetlerin bu anlayış çerçevesinde plânlanmasında fayda görülmektedir. Aksi hâlde biyolojik veya fiziksel ihtiyaçları giderilen, ancak psiko-sosyal ihtiyaçları ihmal edilen kişiye sunulan hizmetler yeterli olmayacağı gibi, bakıma muhtaç kişinin hayata bağlılığı da olumsuz yönde etkilenecektir. Sosyal bakım biliminin içeriğini, temel esaslarını ve aksiyon alanlarını belirlemek, sosyal bakım çerçevesinde sunulan ders programlarını güncelleştirmek, gerek eve gerekse kurumsal bakım hizmetlerine yönelik teorik olarak oluşturulan standart bakım modellerinin hayata geçirilmesindeki etkinlikleri değerlendirmek, bakım kalitesini artırıcı tedbirleri ve uygulamaları tasarlamak gibi bilimsel ve kurumsal yönden uzmanlık gerektiren bir çok konunun ve sorunun ortaklaşa yürütülmesi zaruridir. Ayrıca sosyal bakım hizmetleri kapsamında özürlüler önemli bir yer almaktadır. Bu nedenle madde ile, ortak çalışmaların koordinatörlüğü görevi Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğüne verilmektedir. Sosyal bakım hizmetleri, gerek bilimsel gerekse meslekî açıdan birçok disiplin ve çalışma alanı ile yakından ilgilidir. Bakıma muhtaç kişinin demografik ve şahsi özelliklerinin yanında hastalık veya özürlülük türüne göre de farklı branşların elemanlarına veya bu branşlarda da eğitim almış sosyal bakıcılara ihtiyaç vardır. Örneğin bakıma muhtaç yaşlıların, hastaların bakım ihtiyacının, gerontoloji ve geriatri, sosyal tıp ve sağlık psikolojisi gibi disiplinlerin temel eğitimini almış sosyal bakıcı tarafından karşılanması isabetli olacaktır.

Madde 9- Evde bakım hizmetleri hastalık, özürlülük, yaşlılık ve analık durumunda aileye verilen her türlü desteği kapsar. Bu hizmetin temel amacı, muhtaç bireyin ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılayarak aileye destek vermek ve böylece hem bir bütün olarak ailenin hem de tüm aile üyelerinin işlevselliğini artırmaktır. Bakıma muhtaç birey için ise amaç, ev dışında

kurumsal yardım almayı geciktirmek ve böylece bireylerin kendi evlerinde olabildiğince uzun, bağımsız, rahat ve huzurlu bir şekilde yaşamalarını sağlamaktır. Kurum bakımı ise, sosyal ve ekonomik yoksunluk içinde bulunan veya evde bakım istemeyen bireylerin sağlık, sosyal, psikolojik ihtiyaçlarının giderildiği, boş zamanlarını değerlendirici etkinliklerin yapıldığı, sosyal ilişkilerinin ve aktivitelerinin artırıldığı, toplu bakımın yapıldığı kurum bakımındır. Bakım hizmetlerinde; sürekli destek, bakım, tedavi ve korunmaya gereksinimi olan bireylere yaşadıkları ortamda yaşam desteği verecek hizmetlerin devamını sağlamak ve yaşam kalitelerini artırıcı önlemlerle, insanca ve özel ihtiyaçları karşılanarak yaşam haklarının güvence altına alınması hedeflenmektedir. Çevresel, fiziksel, sosyal ve duygusal gereksinimi olan ve bakım hizmetinden yararlanmak isteyen bireylere geniş bir seçme özgürlüğü sunulmalıdır. Esas olan; bireyin özürlünün etkisinin azaltılarak ev ve çevresel düzenlemelerle bulunduğu ortam içinde bağımsızlığını sağlayarak destek vermektir. Ancak, özürlülük ve bağımlılık oranı yüksek olan bireylerin kurum bakımını, bağımlılık oranı düşük olanların ise evde bakım hizmetini seçme hakları vardır. Madde ile, bakım hizmetlerinin öncelikle kişinin sosyal ve fiziksel çevresinden ayrılmadan sunulması öngörülmektedir.

Madde 10- Rehabilitasyonun özürlü bireyin günlük yaşamda, sosyoekonomik alanda bağımsızlığının geliştirilmesi ve sağlanmasında, toplumsal yaşam içerisinde tam ve eşit koşullarda yer almasının sağlanmasında çok büyük önemi bulunmaktadır. Bu hizmetin sunulması bütün özürhüklerin hakkıdır. Özürhükün; özürhükün türü, derecesi, nedeni, özürhükün sosyoekonomik seviyesi, yahut sair nedenlerle rehabilitasyon hizmetlerinin verilmesinde ayırım yapılarak, özürhük bireylerin bu hizmetlerden elde edebileceği yarar ve gelişme engellenemez. Rehabilitasyon hizmetlerinin bütün özürhüklere verilmesinin yanı sıra, rehabilitasyonun her aşamasında özürhük ve ailelerinin aktif katılımının sağlanması rehabilitasyon hizmetlerinden beklenen yararın en üst düzeyde olmasını sağlayacaktır. Rehabilitasyon organizasyonunda, bireylerin yetenekleri, yaşam biçimleri ve beklentileri dikkate alınarak plânlama yapılması gerekir. Rehabilitasyon programlarının bireysel ihtiyaç ve taleplerini kapsayacak şekilde düzenlenmesi rehabilitasyondan elde edilecek yararların en üst düzeyde olması açısından önem taşımaktadır. Madde ile, özürhük bireylerin rehabilitasyon hizmetinden eşit şekilde yararlanmaları; rehabilitasyon programlarının bireysel ihtiyaçlarına, beklentilerine ve yaşam biçimlerine uygun olarak düzenlenmesi hedeflenmektedir.

Madde 11- Özür oranının azaltılması; özürhüküğe yol açan risk faktörlerinin önlenmesi ile mümkündür ve bu rehabilitasyonun temel hedeflerinin başında gelir. Bu nedenle koruyucu hizmetler, tarama ve erken müdahale programları önem kazanmaktadır. Özürhüküğün tümünü önlemek mümkün olmayabilir, ancak önlenebilecekler konusunda gerekli önlemleri almak, önlenemeyenlere yönelik rehabilite edici hizmetleri de nitelik ve nicelik olarak yeterli hâle getirmek gerekir. Rehabilitasyon, sadece özürhüküğe ortaya çıktıktan sonra devreye girmez, koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerini de içerir. Bu nedenle rehabilitasyon alanlarına göre hizmetler organize edilmelidir. Bir çok özürhüküğe önlenemez niteliktedir. Özürhüküğün önlenmesindeki en önemli faktör, toplumun bilgi ve bilinç düzeyinin yükseltilmesidir. Bu nedenle özürhükükle ilgili; beslenme, gerekli vitamin kullanımı, enfeksiyon hastalıklarına karşı aşılama gibi koruyucu önlemler konusunda yapılacak toplumu bilgilendirici kampanyaların büyük önemi bulunmaktadır. Gelişim dönemleri içinde en önemli dönem 0-6 yaş dönemidir. Bu dönemde çocuğun gelişiminin desteklenmesi, fiziksel, motor, sosyal, ruhsal ve zihinsel gelişimlerinin izlenmesi, genetik geçişli ve özürhüküğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhis edilmesinin ve erken müdahale edilmesinin sağlanması, özürhüküğün önlenmesi, var olan özürhük şiddetinin olabilecek en düşük seviyeye çekilmesi, ilerlemesinin durdurulması çocuğun ruhsal, bedensel her açıdan sağlıklı bir yetişkinlik dönemi geçirilebilmesi için çok önemlidir. Bu dönemde ailelerin çok önemli rolü ve etkisi bulunmaktadır. Bu nedenle ailelere

sosyal, ekonomik, psikolojik destek, danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinin verilmesi gereklidir. Madde ile, yeni doğan, erken çocukluk ve çocukluğun her döneminde çocukların fiziksel, motor, sosyal, ruhsal ve zihinsel gelişimlerinin izlenmesi, genetik geçişli ve özürllülüğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhis edilmesi sağlanarak, özürllülüğün önlenmesi, daha pahalı olan tedavi maliyetlerinin azaltılması, var olan özürün ilerlemesinin durdurulması amaçlanmaktadır.

Madde 12- Özürllü bireylerin bireysel özellikleri, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda meslekî eğitim hizmetlerinden yararlanabilmeleri iş ve meslek analizlerinin yapılarak işin özellikleri ile bireyin özelliklerinin karşılaştırılması ile mümkün olabilecektir. Özürllüler için iş ve meslek analizlerinin yapılması ve bu doğrultuda özürllülerin kendileri için en uygun olan meslekte eğitim almaları hedeflenmektedir. Eğitim öğretimin her aşamasında özürllü bireylerin bireysel özellikleri, ilgi, istek ve yetenekleri doğrultusunda meslekî eğitime yönlendirilmeleri gerekmektedir. Madde ile, özürllü kişi ile işin özelliklerinin karşılaştırılmasına yönelik danışmanlık hizmetlerinin yerine getirilerek, meslekî yönlendirme hizmetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hükme bağlanmaktadır.

Madde 13- Çağımızda çalışma, bir insan hakkı olarak değerlendirilmektedir. İnsan hakları kavramının gelişim süreci içinde bir sosyal hak olarak kabul gören çalışma; her çağdaş toplumda tüm bireyler için ulaşılacak istenen bir hedeftir. Herkes için temel bir hak olan çalışma, günümüzde insanlar için maddî kazanç sağlamak ve yaşamı devam ettirmenin ötesinde anlamlar taşımaktadır. Çalışma; aidiyet duygusu, kendine güven ve benlik saygısının gelişmesi ve sosyalleşme için, yani temelde psikolojik sağlığın korunması için gerekli bir koşuldur. Toplumun tüm bireyleri için önemli olan çalışma hakkı, özürllüler için, yaşadıkları topluma ulaşmada kilit rol oynamaktadır. Bir şey üretmek için bedensel ve zihinsel olarak çaba harcama anlamına gelen çalışma, birey ve içinde yaşadığı toplum açısından çok önemli anlamlar içermektedir. Her şeyden önce bireyin güven içinde var olabilmesi, kendini gerçekleştirebilmesi ve varlığını sürdürebilmesi çalışmasına bağlıdır. Herkes gibi özürllü bireyler de yetenekleri doğrultusunda istediği mesleği seçmekte ve çalışmak istediği alanı belirlemekte özgürdür. Ancak, toplumsal önyargılar ve varsayımlar nedeniyle özürllü bireyler istedikleri mesleği seçmekte, çalışmak istedikleri alanı belirlemekte engellerle karşılaşmaktadırlar. Madde ile, özürllülerin mesleğini seçme ve bu alanda eğitim alma hakkı önündeki engellerin kaldırılması hedeflenmekte, ayrıca bu hizmetlerin belediyeler tarafından da verilebilmesi öngörülmektedir.

Madde 14- Özürllülerin istihdam edilmeleri; hem özürllü hem de özürllünün ailesi ve çevresinde bulunan bireyler için yararlar sağlamaktadır. Buna karşılık özürllülerin toplumla bütünleşmesinde kilit rol oynayan istihdamın önündeki engeller çeşitlidir. Bu engellerden biri ülkenin ekonomik yapısından kaynaklanan işsizlik sorunudur. Özürllüler, işsizliğin ekonomik ve sosyal sonuçlarından en ağır şekilde etkilenen toplumsal kesimlerin başında gelmektedir. İşverenlerin özürllülere karşı salt özürllü olmalarından kaynaklanan bireyin çalışamayacağı veya belirli işleri yapamayacağına yönelik varsayımları, bilgi eksiklikleri ve önyargıları bulunmakta ve bu önyargılar özürllülerin istihdamında önemli bir engel teşkil etmektedir. Özürllüler işgücü piyasasında diğer bireylerle aynı eğitim düzeyine ve aynı vasıflara sahip olsalar bile tercih edilmemekte, özürlleri nedeniyle işe alımda ayrımcılıkla karşılaşabilmektedirler. Özürllü bireylerin kişisel olarak değerlendirilmesi sonucu, işini yapmasına herhangi bir engeli yok ise ve işverenin özürllü bireyi istihdam etmesinde hiçbir zararı olmuyor ise özürllülük bireyin istihdam edilmesine hiçbir şekilde engel değildir. Özürllü bireyler diğer insanlara tanınan istihdam olanaklarından yoksun kalmamalıdır.

Özürlü bireylerin iş piyasasına entegrasyonlarını iyileştirmeye yönelik stratejilerin temel ilkelerinden birisi de, iş bulma aşamasında yaşanan güçlükler özel bir önem verilmesidir. Bu süreçte yaşanan varsayımlar, bilgi eksikliği ve önyargılar nedeniyle özürllüler bir çok engelle karşılaşmaktadırlar. Bunun yanı sıra doğrudan işle ilgili olmayan özelliklerin aranması, örneğin; bir daktilograf alımında enerjik bireylerin arandığının ilan edilmesi gibi, başvuruların ve seçimin özürllüler için ulaşılabilir ve uygun olmayan mekanlarda yapılması, başvuru formunda uygun olmayan bilgilerin doldurulması veya elle yazılmasının istenmesi, istenen çalışma süreleri ve şartlarının özürllü bireye uygun olmaması gibi nedenler de özürllülerin iş başvurusunda ve seçim sürecinde karşılaştıkları engellerden bazılarını oluşturmaktadır. Bunlar özürllülerin fırsat eşitliğini engellemekte ve ayrımcılığa neden olabilmektedir.

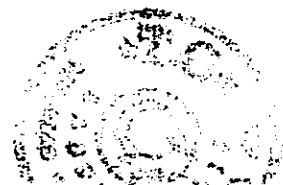
Çalışan veya iş başvurusunda bulunan özürllüler diğer bireylere nazaran farklı uygulamalarla karşılaşabilmektedir. Özürllüler zaman zaman özrü nedeniyle işe tercih edilmeme, uygun olmayan şartlarda çalışmaya zorlanma, eşit işe eşit ücret alamama, terfi ettirilmeme gibi adil olmayan davranışlarla karşılaşabilmektedirler. Madde ile, özürllü bireylerin işgücü piyasasında karşılaştıkları ayrımcı uygulamaların engellenmesi, özürllülerin iş başvurusunda, seçim sürecinde karşılaştıkları engellerin en aza indirilmesi, mümkünse ortadan kaldırılması, yarışma şartlarının eşitlenerek istihdamlarının kolaylaştırılması amaçlanmaktadır.

Madde 15- Eğitim, uluslararası belgeler ile iç hukukumuzda özürllülere tanınması hükme bağlanmış temel bir haktır. Özürllü bireylerin de herkes gibi; genel kültürlerine katkıda bulunacak ve kendilerine eşit fırsatlar sunacak, yeteneklerini, düşünme yetisiyle, manevî ve sosyal sorumluluk duygusunu geliştirmelerini ve toplumun yararlı bir üyesi olmalarını sağlayacak eğitimden yararlanma hakkı vardır. Ancak, yasalar ile özürllülere tanınmış olmasına karşın, bu hak, ülkemizde yeterli düzeyde sağlanamamaktadır.

Yükseköğretim Kurulu bünyesinde kurulması öngörülen Özürllüler Danışma ve Koordinasyon Merkezi ile üniversitelerde bulunan bu açık kapatılacak ve özürllü öğrencilere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamları ile özel ders materyallerinin hazırlanması ve temini gibi konularda çalışmalar yapılacaktır.

Madde ile, özürllü bireylerin eğitim haklarını engellenmeden kullanmalarının sağlanması ve görme özürllüler için eğitim sisteminin her kademesinde ihtiyaç duydukları, kabartma kitap, sesli kitap ve benzeri materyallerin Milli Eğitim ve Kültür ve Turizm bakanlıklarınca temini öngörülmektedir.

Madde 16- Özürllü çocukların alanında uzmanlaşmış kişilerden oluşan bir kurul tarafından eğitsel yönden değerlendirilmesi, tanınması, ihtiyaçlarının tespit edilmesi ve bu doğrultuda eğitim plânlanması yapılmasının büyük önemi bulunmaktadır. Böylece çocuk her yönüyle değerlendirilebilecek, ihtiyaçları ve gereksinimleri belirlenebilecek, yeterlilikleri ve sınırlılıkları göz önünde bulundurularak, uygun düzenleme ve desteklerle eğitim alması ve bu eğitimden en yüksek seviyede yarar elde etmesi sağlanabilecektir. Bu değerlendirme ve plânlamada ailenin aktif ve etkin katılımının sağlanması da özellikle önemlidir. Çocuğu her yönüyle en iyi şekilde tanıyan, isteklerini beklentilerini en iyi şekilde bilen ailelerdir. Aileler bu anlamda yol göstericidir. Aynı zamanda eğitim, eğitim ortamında başlayıp, eğitim ortamında bitmez. Günün her saatinde ve her ortamda devam eden bir süreçtir. Burada ailenin katılımının ve desteğinin sağlanması gerekmektedir. Plânlanan eğitim programından beklenen yararın sağlanması plânlama aşamasından uygulamaya kadar ailenin her süreçte katılımıyla

sağlanabilir. Eğitim programları her yıl gözden geçirilerek, yararı tartılmalı, eksikleri belirlenmeli ve çocukta yaşanan gelişmelere göre yeniden gözden geçirilerek, plân yenilenmelidir. Madde ile, özürliülerin eğitsel değerdendirme ve tanılarnasının il milli eğitim müdürlükleri rehberlik araştırma merkezlerinde uzman kişilerden oluşun ve özürliünün ailesinin de yer aldığı kurul tarafından yapılması ve eğitim plânlarnasının geliştirilmesi öngörülmektedir.

Madde 17- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine hem Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünce hem de Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce açılış izni verilmesi uygulamada sorunlara yol açmaktadır. Madde ile, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine açılış izni verilmesi yetkisi Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğüne verilerek bu sorunun ortadan kaldırılması öngörülmektedir.

Madde 18- Madde ile, daha önce 2828 sayılı Kanun hükümleri gereğince Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce açılış izni verilmiş olan özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin 31/12/2006 tarihine kadar Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenen esaslara uygun olarak açılış izinlerinin yenilemeleri öngörülmektedir.

Madde 19- Mevcut yapılarda özürliüler için fizikî düzenlemeler bulunmamakta, bu düzenlemelerin gerçekleştirilmesi ise kat malikleri kuruluunun oybirliğini gerektirmektedir. Madde ile, apartmanlarda özürliülere yönelik olarak yapılması gereken düzenlemelerin, oybirliği sağlanamaması durumunda, bir komisyon tarafından değerdendirilmesine yönelik düzenleme yapılmaktadır. Tadilatın yapılması halinde giderler, 634 sayılı Kanunun 42 nci maddesine göre yeniliklerden faydalanan tarafından faydalarnma oranına göre karşılanacaktır.

Madde 20- Madde ile, kariyer mesleğı olan özürliülerin durumlarına uygun kadrolarda çalışabilmelerine yönelik düzenleme yapılmaktadır.

Madde 21- Madde ile, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi çalışanların atamalarının, geçindirmekle yükümlü oldukları kişilerden, hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede özürliü ve özel eğitim alması gerektiğini belgeleyenlerin eğitim göreceğı il veya ilçe sınırları içine yapılması öngörülmektedir.

Madde 22- Madde ile, ekonomik güçlükler yaşayan ve emsallerine oranla daha fazla harcama yapmak durumunda olan özürliülerin yurt sınırları içinde brüt 200 metrekareyi geçmeyen tek meskeni olması hâlinde emlak vergisi muafiyetinden yararlanmaları öngörülmektedir.

Madde 23- Madde ile, görme özürliülerle, işitme ve konuşma özürliülerin noterlik işlemlerinde, isteğe bağılı olarak iki tanığa gerek kalmadan işlem yaptırabilmeleri öngörülmektedir.

Madde 24- Madde ile, imza atabilen görme özürliülerin noterlik işlemlerinde mühür kullanması ve parmağının bastırılması zorunluluğunun kaldırılması öngörülmektedir.

Madde 25- Madde ile, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunda değışiklik yapılarak 65 yaşını doldurmadığı halde başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde malûl olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağıık kurulu raporu ile

kanıtlayanlar ile herhangi bir işe yerleştirilemeyen özörlölere anılan Kanun uyarınca yapılan aylık ödemelerin artırılması öngörölmektedir.

Madde 26- Madde ile, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilecek bakım hizmetine ilişkin olarak, ilgili mevzuata bakıma muhtaç özörlölü tanımı eklenmiştir.

Madde 27- Özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerinin, Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından ruhsatlandırılmaları uygulamada sorunlara yol açmaktadır. Madde ile, bu merkezlerin ruhsatlandırılmasındaki ikili uygulamanın kaldırılması amaçlanmaktadır.

Madde 28- Madde ile, 2828 sayılı Kanuna iki madde eklenmektedir.

Ek 7 nci madde ile, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce verilecek bakımın ağır özörlölü hizmetine ilişkin olarak, ilgili mevzuatta hizmet sunumu, izin, denetim, ücretlendirme ve ödemelerin usul ve esasları düzenlenmektedir.

Ek 8 inci madde ile de, ölkemizde profesyonel olarak işaret dili tercümanlığı yapacak uzmanlar bulunmadığından Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünde işaret dili bilen personelin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 29- Madde ile, özörlölülerin araçları için ayrılmış park yerlerine park etme yasağı getirilmekte ve çoğu dünya ölkesinde olduğu gibi özörlölüler için ayrılmış park yerlerine park edenler için cezaların artırılması öngörölmektedir.

Madde 30- Madde ile, özörlölülerin eğitimleri, meslekleri ve günlük yaşamlarında kullanmaları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gerecin katma değer vergisinden muaf tutulması amaçlanmaktadır.

Madde 31- Sportif aktivitelere katılan özörlölüler, sağlam bireylerle bir araya gelerek bir gruba ait olma, paylaşma, işbirliği duygularını yaşayarak olumsuz duygulardan kurtulmakta, kendilerine ve topluma karşı olumlu tutum geliştirmektedirler. Spor kişilere özrü ile başa çıkmasını ve özrünü hafifletmesini öğreten, kas ve sinir sistemini, zihinsel reaksiyonlarını, vücudun fizyolojik ve metabolik gelişimini destekleyen bir araçtır. Bu nedenle de spor konusunda teşvik edilmeleri ve önlerindeki engellerin kaldırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Madde ile, Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün görevleri arasına özörlölülerin spor yapabilmelerinin sağlanması ve bunun yaygınlaştırılması hususu eklenmektedir.

Madde 32- Madde ile, genel olarak işsizliğin özel olarak da özörlölü işsizliğinin önlenmesinde çok önemli bir yere sahip olan çıraklık eğitiminden özörlölülerin de fırsat eşitliği ilkesi doğrultusunda yararlanabilmeleri için özörlölü bireyin bilgi, istek, yetenek ve becerileri doğrultusunda eğitim göreceği mesleği bir arada ele alacak olan ve bu alanda uzman kişilerden oluşan bir kurul oluşturulması öngörölmektedir.

Madde 33- Rehabilitate edici hizmetlerde kullanılan ortopedik ve diğer yardımcı araç ve gereçleri üreten kuruluşlar, standarda ve özörlölü bireyin durumuna uygun olarak üretim yapmamakta, cihaza uyum için yeterli hizmetleri verememektedir. Madde ile, bu kuruluşların

açılışının, işleyişinin, üretim ve personel standardı sağlanmasının Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülmesi öngörülmektedir.

Madde 34- Madde ile görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal özürlü çocuklardan Özel Eğitim Değerlendirme Kurulları tarafından, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam etmeleri uygun görülenlerin eğitim giderlerinin, uygulamada birliği sağlamak için her yıl bütçe uygulama talimatında belirlenen miktarı kadarının Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine konulması öngörülmektedir.

Madde 35- 3960 sayılı Kalıtsal Hastalıklarla Mücadele Kanununda, kalıtsal kan hastalıklarından talassemia ve orak hücreli anemi dâhil olmak üzere bütün kan hastalıklarıyla koruyucu sağlık hizmetleri kapsamında mücadele etmek hedeflenmiştir. Bu Kanunda belirtilen kalıtsal hastalıklar sadece kalıtsal kan hastalıkları ile sınırlı tutulmuştur. Madde ile, mücadele edilmesi düşünülen hastalıklar ihtiyaçlara göre yeniden düzenlenmektedir.

Madde 36- Madde ile, radyo ve televizyon programlarında özürlülük olgusunun olumsuz bir biçimde yer almaması ve topluma bu şekilde yansıtılmaması öngörülmektedir.

Madde 37- Madde ile, özürlü ve eski hükümlü çalıştırmamaktan doğan para cezalarının Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bölge müdürlüğü yerine Türkiye İş Kurumu bölge müdürlükleri tarafından tahakkuk ettirilerek işlemlerin uzamasının önlenmesi ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının bölge müdürlüklerinin iş yüklerinin azaltılması öngörülmektedir.

Madde 38- Ülkemizin toplam nüfusunun yarısına yakını büyükşehir belediyeleri sınırları içinde yaşamaktadır. Madde ile, özürliülerin yerel düzeydeki sorunlarının çözüme kavuşturulması amacıyla kendilerine en yakın birimler olan belediyeler bünyesinde danışmanlık hizmeti vermek üzere büyükşehir belediyeleri, bağlı ilçe ve ilk kademe belediyelerinde özürliü hizmet birimleri oluşturulması öngörülmektedir.

Madde 39- Madde ile, Özürliüler İdaresi Başkanlığının görevleri arasında bulunan özürliü kimlik kartı hazırlama veya verme yetkisinin ilgili kamu kurumlarına devrine imkan tanıyan düzenleme yapılmaktadır.

Madde 40- Madde ile, Kültür ve Turizm bakanlıklarının birleştirilmesi sonucunda Özürliüler Yüksek Kurulunda açığa çıkan üyeliğe, duyulan ihtiyaç nedeniyle Devlet Personel Başkanının üyeliği öngörülmektedir. Yine, "en fazla üyesi bulunan işçi ve işveren konfederasyonlarının başkanı" ibaresi konuyla ilgili uzman katılımının sağlanabilmesi amacıyla "en fazla üyesi bulunan işçi ve işveren konfederasyonlarının temsilcileri" olarak değiştirilmekte ve Özürliüler Yüksek Kurulu üyeleri arasına Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürü, İşçileri Bakanlığı, Radyo ve Televizyon Üst Kurulu Başkanlığı ve Türkiye Barolar Birliği Başkanlığını temsilen birer üyenin katılması öngörülmektedir.

Madde 41- Madde ile, Özürliüler Yüksek Kurulunun görevleri arasına; özürliü haklarının korunması, geliştirilmesi, uygulanmasının izlenmesi, izleme sonuçlarının değerlendirilmesi ve mevzuatta ve uygulamada görülen aksaklıkların giderilmesi, ulusal mevzuat ile uluslararası mevzuat arasındaki uyumsuzlukların giderilmesi amacıyla özürliülerle ilgili hakları izlemek ve değerlendirmek ile özürliü haklarına ilişkin ulusal politikanın oluşturulmasına yardımcı olmak ve uygulamalarda birliktelik sağlamak görevlerinin eklenmesi öngörülmektedir.

Madde 42- Görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal özürlü çocuklardan özel eğitim değerlendirme kurullarınca özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam etmeleri uygun görülenlerin eğitim giderlerinin her yıl bütçe uygulama talimatında belirlenen miktarı kadarı Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanması öngörüldüğünden madde ile 506 sayılı Kanunun ek 37 nci maddesi yürürlükten kaldırılarak mükerrerliğin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 1- Madde ile, Kanunda öngörülen yönetmeliklerin Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içinde yürürlüğe konulması amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 2- 1997 yılında 3194 sayılı İmar Kanununda yapılan değişikliğe rağmen mevcut yapı ve alanlarda özürlülere yönelik düzenlemelere rastlanmamaktadır. Bugün kullanılmakta olan ve tamamına yakını özürlüler için ulaşılabilir olmayan okul, hastane, belediye, sağlık ocağı gibi resmî binalar ile özel eğitim, özel sağlık, sinema, tiyatro, çarşı, otel, yurt, kütüphane, müze, konferans salonu gibi umumî binaların özürlüler açısından erişilebilir duruma getirilmesi büyük önem arz etmektedir. Aynı durum özürlüler için erişilebilirlik koşullarını taşımayan mevcut yaya yolları, yaya geçitleri ve açık alan düzenlemeleri için de geçerlidir. Madde ile, mevcut bina ve açık alanların uzun süre kullanılacağı göz önüne alındığında, mevcut resmî ve umumî binalar ve kamusal açık alanlar için makul düzenleme koşullarının tanımlanması ve bir uygulama programının yapılması, mevcut umumî yapı ve kamusal açık alanların beş yıl içinde özürlülerin erişimine uygun duruma getirilmesi amaçlanmaktadır.

Geçici Madde 3- Madde ile, beş yıl içerisinde, şehir içinde kullanılan belediye ve özel tüm toplu taşıma araçlarının özürlülerin erişebilirliğine uygun duruma getirilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 43- Yürürlük maddesidir.

Madde 44- Yürütme maddesidir.

ÖZÜRLÜLER HAKKINDA VE BAZI KANUNLAR İLE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELERDE DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Tanımlar ve Genel Esaslar

Amaç

Madde 1- Bu Kanunun amacı; özürlülüğün önlenmesi, özürliülerin sağıık, eğitim, rehabilitasyon, istihdam, bakım ve sosyal güvenliğine ilişkin sorunlarının çözümü ile her bakımdan gelişmelerini ve önlerindeki engelleri kaldırmayı sağlayacak tedbirleri alarak topluma tam katılımlarını sağlamak ve bu hizmetlerin koordinasyonu için gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Kapsam

Madde 2- Bu Kanun özürliülerini, ailelerini, özürliülere yönelik hizmet veren kurum ve kuruluşlar ile diğeri ilgilileri kapsar.

Tanımlar

Madde 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

a) Özürliü: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duyuusal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılamada güçlükleri olan ve korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişiyi,

b) Özürliülük ölçütü: Uluslararası ölçütler göz önünde bulundurularak hazırlanan ve gerek duyuldukça revize edilen ölçütleri,

c) Ağır özürliü: Özürliülük ölçütüne göre, ağır özürliü olarak tanımlanan kişiyi,

d) Bakıma muhtaç özürliü: Özürliülük sınıflandırmasına göre resmi sağıık kurulu raporu ile ağır özürliü olduğı belgelendirilenlerden, günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün olan kişileri,

e) Korumalı işyeri: Normal işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürliüler için, meslekî rehabilitasyon ve istihdam oluşturmak amacıyla Devlet tarafından teknik ve malî yönden desteklendiğı ve çalışma ortamının özel olarak düzenlendiğı işyerini,

f) Korumalı işyeri statüsü: Çalışanlarının yönetmelikle belirlenen oranını özürliülerin oluşturduğı veya özürliülere yönelik çalışmaları ile korumalı işyerine sağlanan teknik ve malî destek sağlanma şartlarını taşımayı,

g) Rehabilitasyon: Doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle oluşan özürlü ortadan kaldırmak veya özürliülüğün etkilerini mümkün olan en az düzeye indirmek, özürliüye yeniden fiziksel, zihinsel, psikolojik, ruhsal, sosyal, meslekî ve ekonomik yararlılık alanlarında başarabileceğı en üst düzeyde yetenekler kazandırarak; evinde, işinde ve sosyal yaşamında kendine ve topluma yeterli olabilmesi ve özürliünün toplum ile bütünleşmesi, ayrımcılığa karşı tüm tedbirlerin alınması amacıyla verilen koruyucu, tıbbî, meslekî, eğitsel, rekreasyonel ve psiko-sosyal hizmetler bütünü,

h) Sınıflandırma: Önemli bir sağlık ögesi olarak insan vücudunun fonksiyonu ve yetersizliğinin tanımı konusunda ortak ve standart bir dil ve çerçeve geliştirme çalışmasını, ifade eder.

Genel esaslar

Madde 4- Bu Kanun kapsamında bulunan hizmetlerin yerine getirilmesinde aşağıdaki esaslara uyulur:

a) Devlet, insan onur ve haysiyetinin dokunulmazlığı temelinde, özürliülerin ve özürliülüğün her tür istismarına karşı sosyal politikalar geliştirir. Özürliüler aleyhine ayrımcılık yapılamaz; ayrımcılıkla mücadele özürliülere yönelik politikaların temel esasıdır.

b) Özürliülere yönelik olarak alınacak kararlarda ve verilecek hizmetlerde özürliülerin, ailelerinin ve gönüllü kuruluşların katılımı sağlanır.

c) Özürliülere yönelik hizmetlerin sunumunda aile bütünlüğünün korunması esastır.

d) Kurum ve kuruluşlarca özürliülere yönelik mevzuat düzenlemelerinde Özürliüler İdaresi Başkanlığının görüşünün alınması zorunludur.

İKİNCİ BÖLÜM

Sınıflandırma, Bakım, Rehabilitasyon, İstihdam, Eğitim, İş ve Meslek Analizi

Sınıflandırma

Madde 5- Özürliülerle ilgili derecelendirmeler, sınıflandırmalar, tanılamalar uluslararası özürliülük sınıflandırması temel alınarak hazırlanan özürliülük ölçütüne göre yapılır. Özürliülük ölçütünün tespiti ve uygulama esasları, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Özürliüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bakım

Madde 6- Özürliü kişilerin yaşamlarını öncelikle bulundukları ortamda sağlık, huzur ve güven içinde sürdürmesi, toplum içinde kendi kendilerini idare edebilecek ve üretken hâle gelebilecek şekilde bakım ve rehabilitasyonlarının yapılması, bunlardan ihtiyacı olanların geçici veya sürekli bakım altına alınması veya bunlara evde bakım hizmeti sunulması esastır.

Ruhsatlandırma

Madde 7- Özürliülere yönelik bakım hizmetlerini, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünden ruhsat alan gerçek ve tüzel kişiler ile kamu kurum ve kuruluşları verebilir.

Hizmet sunumu

Madde 8- Bakım hizmetlerinin sunumunda kişinin biyolojik, fiziksel, psikolojik ve sosyal ihtiyaçları da dikkate alınır. Bakım hizmetlerinin standardizasyonu, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü koordinasyonunda çalışmalar yürütülür.

Bakım hizmetleri ile bakımın nitelikli temini sağlanır.

Bakım çeşitleri

Madde 9- Bakım hizmetleri, evde bakım veya kurum bakımı modelleriyle sunulabilir. Öncelikle kişinin sosyal ve fiziksel çevresinden ayrılmaksızın hizmetin sunulması esas alınır.

Rehabilitasyon

Madde 10- Rehabilitasyon hizmetleri toplumsal hayata katılım ve eşitlik temelinde özürllülerin bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olarak verilir. Rehabilitasyon kararının alınması, plânlanması, yürütülmesi, sonlandırılması dâhil her aşamasında özürllü ve ailesinin aktif ve etkili katılımı esastır.

Rehabilitasyonun her alanında ihtiyaç duyulan personelin yetiştirilmesine yönelik eğitim programları geliştirilir ve bu personelin istihdamı için gerekli önlemler alınır.

Erken tanı ve koruyucu hizmetler

Madde 11- Yeni doğan, erken çocukluk ve çocukluğun her dönemi fiziksel, işitsel, duyuşsal, sosyal, ruşsal ve zihinsel gelişimlerinin izlenmesi, genetik geçişli ve özürllülüğe neden olabilecek hastalıkların erken teşhis edilmesinin sağlanması, özürllülüğün önlenmesi, var olan özürün şiddetinin olabilecek en düşük seviyeye çekilmesi ve ilerlemesinin durdurulmasına ilişkin çalışmalar Sağlık Bakanlığınca planlanır ve yürütülür.

İş ve meslek analizi

Madde 12- Özür türlerini dikkate alan iş ve meslek analizleri, Özürllüler İdaresi Başkanlığının koordinatörlüğünde Millî Eğitim Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından yapılır. Bu analizlerin ışığında, özürllülerin durumlarına uygun meslekî rehabilitasyon ve eğitim programları, anılan kurumlarca geliştirilir.

Meslekî rehabilitasyon

Madde 13- Özürllülerin yeteneklerine göre mesleğini seçme ve bu alanda eğitim alma hakkı kısıtlanamaz.

Özürllülerin yetenekleri doğrultusunda yapabilecekleri bir işte eğitilmesi, meslek kazandırılması, verimli kılınarak ekonomik ve sosyal refahının sağlanması amacıyla meslekî rehabilitasyon hizmetlerinden yararlanmasının sağlanması esastır.

Gerçek veya tüzel kişilerce açılacak olan özel meslekî rehabilitasyon merkezleri, yetenek geliştirme merkezleri ve korumalı işyerlerinin değişik tipleri ile özel işyerlerinde bireylerin bireysel gelişimleri ve yeteneklerine uygun iş veya becerilerini geliştirici tedbirler alınır. Bu alandaki hizmetler ihtiyaçlara göre iş ve meslek analizi yapılarak hizmet satın alınması suretiyle temin edilebilir. Buna ilişkin usul ve esaslar, Millî Eğitim Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve Özürllüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Sosyal ve mesleki rehabilitasyon hizmetleri belediyeler tarafından verilebilir. Belediyeler bu hizmetlerin sunumu sırasında gerekli gördüğü hallerde, halk eğitim ve çıraklık eğitim merkezleri ile işbirliği yapar. Özürllünün rehabilitasyon talebinin karşılanamaması halinde, özürllü, hizmeti en yakın merkezden alır ve ilgili belediye her yıl bütçe talimatında belirlenen miktarı hizmetin satın alındığı merkeze öder.

İstihdam

Madde 14- İşe alımda; iş seçiminden, başvuru formları, seçim süreci, teknik değerlendirme, önerilen çalışma süreleri ve şartlarına kadar olan safhaların hiçbirinde özürlülerin aleyhine ayrımcı uygulamalarda bulunulamaz.

Çalışan özürlülerin aleyhinde sonuç doğuracak şekilde, özrüyle ilgili olarak diğer kişilerden farklı muamelede bulunulamaz.

Çalışan veya iş başvurusunda bulunan özürlülerin karşılaşılabileceği engel ve güçlükleri azaltmaya veya ortadan kaldırmaya yönelik istihdam süreçlerindeki önlemlerin alınması ve işyerinde fiziksel düzenlemelerin bu konuda görev, yetki ve sorumluluğu bulunan kurum ve kuruluşlar ile işyerleri tarafından yapılması zorunludur. Özürlülük durumları sebebiyle işgücü piyasasına kazandırılmaları güç olan özürlülerin istihdamı, öncelikle korumalı işyerleri aracılığıyla sağlanır.

Korumalı işyerleriyle ilgili usul ve esaslar Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Özürlüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Eğitim ve öğretim

Madde 15- Hiçbir gerekçeyle özürlülerin eğitim alması engellenemez. Özürlü çocuklara, gençlere ve yetişkinlere, özel durumları ve farklılıkları dikkate alınarak, bütünleştirilmiş ortamlarda ve özürlü olmayanlarla eşit eğitim imkânı sağlanır.

Özürlü üniversite öğrencilerinin öğrenim hayatlarını kolaylaştırabilmek için Yükseköğretim Kurulu bünyesinde araç-gereç temini, özel ders materyallerinin hazırlanması, özürlülere uygun eğitim, araştırma ve barındırma ortamlarının hazırlanmasının temini gibi konularda çalışma yapmak üzere Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Merkezi kurulur.

Özürlüler Danışma ve Koordinasyon Merkezinin, çalışma usul ve esasları, Sağlık Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu ile Özürlüler İdaresi Başkanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle belirlenir.

Görme özürlülerin eğitim ve kültürel ihtiyaçlarını karşılamak üzere hazırlanacak kabartma kitap, sesli kitap ve materyal üretilmesini teminen gerekli işlemler, Millî Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığınca müştereken yürütülür.

Eğitsel değerlendirme

Madde 16- Özürlülerin eğitsel değerlendirme ve tanılaması il milli eğitim müdürlükleri rehberlik araştırma merkezlerinde uzman kişilerden oluşan ve özürlü ailesinin yer aldığı özel eğitim değerlendirme kurulu tarafından yapılır ve eğitim plânlaması geliştirilir. Bu plânlama her yıl yeniden değerlendirilerek, gelişmeler doğrultusunda gözden geçirilir.

Kurulun teşkili ve çalışma usul ve esasları Milli Eğitim Bakanlığı ile Özürlüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Değiştirilen Hükümler

Madde 17- 8/6/1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununun 1 inci maddesinde yer alan “öğrenci etüd eğitim merkezleri” ibaresinden sonra gelmek üzere “özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri” ibaresi eklenmiştir.

Madde 18- 625 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Geçici Madde 2- 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu hükümleri gereği izin almış olan özel eğitim ve rehabilitasyon merkezleri 31/12/2006 tarihine kadar Millî Eğitim Bakanlığınca belirlenen hükümlere uygun olarak açılış izinlerini yenilerler.”

Madde 19- 23/6/1965 tarihli ve 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Özürlülerin yaşamı için zorunluluk göstermesi hâlinde, proje tadili kat maliklerinin en geç üç ay içerisinde yapacağı toplantıda görüşülerek sayı ve arsa payı çoğunluğu ile karara bağlanır. Toplantının bu süre içerisinde yapılamaması veya tadilat talebinin çoğunlukla kabul edilmemesi durumunda; ilgili kat malikinin talebi üzerine bina güvenliğinin tehlikeye sokulmadığını bildirir komisyon raporuna istinaden ilgili mercilerden alınacak tasdikli proje değişikliği veya krokiye göre inşaat, onarım ve tesis yapılır. İlgili merciler, tasdikli proje değişikliği veya kroki taleplerini en geç altı ay içinde sonuçlandırır. Komisyonun teşkili, çalışma usulü ile özürünün kullanımından sonraki süreç ile ilgili usul ve esaslar Bayındırlık ve İskan Bakanlığı ile Özürlüler İdaresi Başkanlığı tarafından müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

Madde 20- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 53 üncü maddesinin başlığı ve birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Özürlülerin Devlet memurluğuna alınmaları ve görevlendirilmeleri:”

“Mevzuata uygun olmak kaydıyla; kariyer mesleği olan özürlülerin mesleklerine uygun münhal kadrolara atanması, mesleklerini icra veya infaza yardımcı araç ve gerecin kurumlarınca temin edilmesi esastır. Özürlülerin Devlet memurluğuna alınma şartları ile hangi işlerde çalıştırılacakları, mesleklerini icra ve infazda hangi yardımcı araç ve gereçlerin kurumlarınca temin edileceği, zihinsel özürlülerin hangi görevlere atanmasında asgari eğitim şartından istisna edileceği hususları Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Özürlüler İdaresi Başkanlığı ve Devlet Personel Başkanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmelikle düzenlenir.”

Madde 21- 657 sayılı Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Ek Madde 39- Devlet memurlarının, hayatını başkasının yardım veya bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede özürlü olduğu sağlık kurulu raporu ile tespit edilen çocukları ile kardeşlerinin, memuriyet mahalli dışında resmî veya özel eğitim ve öğretim kuruluşlarında eğitim ve öğretim yapacaklarının bu kuruluşlar tarafından belgelendirilmesi hâlinde, ilgilinin talebi üzerine eğitim ve öğretim kuruluşlarının bulunduğu il veya ilçe sınırları dahilinde kurumunda bulunan durumuna uygun boş bir kadroya ataması yapılır.”

Madde 22- 29/7/1970 tarihli ve 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "gazilerin" ibaresinden sonra gelmek üzere "özürlülerin" ibaresi eklenmiştir.

Madde 23- 18/1/1972 tarihli ve 1512 sayılı Noterlik Kanununun 73 üncü maddesi başlığıyla birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İlgilinin işitme, konuşma veya görme özürlü olması:

Madde 73- Noter, ilgilinin işitme, konuşma veya görme özürlü olduğunu anlarsa, asgarî ücreti geçmeyecek oranda malî sonuç doğurmayan işlemler özürlünün isteğine bağlı olmak üzere iki tanık huzurunda yapılır. İlgilinin işitme veya konuşma özürlü olması ve yazı ile anlaşma imkânının da bulunmaması hâlinde, iki tanık ve yeminli tercüman bulundurulur."

Madde 24- 1512 sayılı Kanunun 75 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir noterlik işleminde imza atılmış veya imza yerine geçen el işareti yapılmış olmasına rağmen, ilgilisi ister veya adına işlem yapılan ve imza atabilen görme özürlüler hariç olmak üzere noter, işlemin niteliği, imzayı atan veya el işaretini yapan şahsın durumu ve kimliği bakımından gerekli görürse, yukarıdaki fıkradaki usul dairesinde ilgili, tanık, tercüman veya bilirkişinin parmağı da bastırılır. Mühür kullanılması hâlinde parmağın da bastırılması zorunludur."

Madde 25- 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 1 inci maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"65 yaşını doldurmadığı halde başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde malû olduklarını tam teşekküllü hastanelerden alacakları sağlık kurulu raporu ile kanıtlayanlardan yukarıdaki şartları taşıyan Türk vatandaşlarına birinci fıkroda öngörülenin üç katı aylık bağlanır. Herhangi bir işe yerleştirelemeyen özürlülerden yukarıdaki şartları taşıyan Türk vatandaşlarına ise birinci fıkroda öngörülenin iki katı aylık bağlanır."

Madde 26- 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (d) bendi eklenmiş ve mevcut (d), (e) ve (f) bentleri (e), (f) ve (g) olarak teselsül ettirilmiştir.

"d) "Bakıma Muhtaç Özürlü"; özürlülük sınıflandırmasına göre resmi sağlık kurulu raporu ile ağır özürlü olduğu belgelendirilenlerden, günlük hayatın alışılmış, tekrar eden gereklerini önemli ölçüde yerine getirememesi nedeniyle hayatını başkasının yardımı ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek derecede düşkün olan kişiyi,"

Madde 27- 2828 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin (g) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"g) Kuruma bağlı olanlar dışında kurulacak sosyal hizmet kuruluşlarının, özel eğitim ve rehabilitasyon hizmeti verenler hariç olmak üzere açılış iznine, her türlü standartlarına ve işleyişlerine ilişkin esasları, varsa ücret tarifelerini tespit etmek, onaylamak, denetimini yapmak ve bu esaslara uymayanların faaliyetlerini durdurmak."

Madde 28- 2828 sayılı Kanuna aşağıdaki maddeler eklenmiştir.

“Ek Madde 7- Sosyal güvenlik kurumlarına tabi olmayan, bakıma muhtaç özürllülerden ailesini kaybetmiş olanlar ile ailesi ekonomik veya sosyal yoksunluk içerisinde bulunanlara bakım hizmetinin resmi veya özel bakım kurumlarında ya da ikametlerinde verilmesi sağlanır.

Bakıma muhtaç özürllülere sunulacak bakım hizmetlerinin kapsamı ve bu hizmetleri verecek olan gerçek ve tüzel kişilerin izin, çalışma usul ve esasları, denetlenmeleri ile ücretlendirme ve ödemeleri Kurumun koordinatörlüğünde, Maliye Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Özürllüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.

Bakıma muhtaç özürllülere sunulacak bakım hizmetinin karşılığı olarak her ay için kişi başına belirlenecek tutar, iki aylık net asgari ücretten fazla olamaz.

Bakıma muhtaç özürllülerin, Kurumca bakılanlar dışındakilerin bakım ücreti bu amaçla Kurum bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

Ek Madde 8- İşitme ve konuşma özürllülerine gerek görüldüğü hâllerde tercümanlık yapmak üzere illerde işaret dili bilen personel görevlendirilir. Personelin işaret lisansı öğrenmeleri için gerekli kursların düzenlenmesi sağlanır. Bu personelin görev ve yetkileri, çalışma koşulları ile ilgili usul ve esaslar Özürllüler İdaresi Başkanlığı ve Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünün müştereken hazırlayacakları yönetmelikle belirlenir.”

Madde 29- 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 61 inci maddesinin birinci fıkrasına (n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent ve ikinci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“(o) Özürllülerin araçları için ayrılmış park yerlerine,”

“(o) bendinin ihlâli hâlinde para cezası iki kat artırılır.”

Madde 30- 25/10/1984 tarihli ve 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanununun 17 nci maddesinin (4) numaralı fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“(s) Özürllülerin eğitimleri, meslekleri, günlük yaşamları için özel olarak üretilmiş her türlü araç-gereç ve özel bilgisayar programları,”

Madde 31- 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesine (n) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (o) bendi eklenmiş ve mevcut (o) bendi (p) bendi olarak teselsül ettirilmiştir.

“(o) Özürllü bireylerin spor yapabilmelerini sağlamak ve yaygınlaştırmak üzere; spor tesislerinin özürllülerin kullanımına uygun olmasını sağlamak, spor eğitim programları ve destekleyici teknolojiler geliştirmek, gerekli malzemeyi sağlamak, konu ile ilgili bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları ile yayınlar yapmak, spor adamları yetiştirmek, özürllü bireylerin spor yapabilmesi konusunda ilgili diğer kuruluşlarla işbirliği yapmak,”

Madde 32- 5/6/1986 tarihli ve 3308 sayılı Meslekî Eğitim Kanununun 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Özörlöülerin ıraklık eğitime alınmalarında Bakanlıkça merkezde ve illerde; hekim, fizyoterapist, psikolog, ocuk gelişimi ve eğitimcisi, özel eğitimci, sosyal çalışmacı, dil ve konuşma terapisti, iş ve meslek danışmanı, iş-uğraşı terapisti, rehber öğretmen, odyolog, eğitim odyologu meslek gruplarından en az üçünün bir araya geleceğı bir kurul oluşturulur. Özörlöülerin ilgi, istek, yetenek ve becerileri doğrultusunda ve sağık kurulu raporunu da dikkate almak suretiyle hangi meslek dalında eğitim alacaklarına kurul karar verir.

Kurulun oluşturulması ve çalışma usul ve esasları Milli Eğitim Bakanlığı ve Özörlöüler İdaresi Başkanlığınca müştereken çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

Madde 33- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağık Hizmetleri Temel Kanununun 3 üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“m) Rehabilite edici tıbbi hizmetlerde kullanılan yardımcı araç ve gereçleri üretmek amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından kurulacak kuruluşların açılış iznini vermeye Sağık Bakanlığı yetkilidir. Bu kurum ve kuruluşların açılış izninin verilmesine, üretim ve personel standardına, işleyiş ve denetimi ile daha önce açılmış olan kurum ve kuruluşların durumlarına ilişkin esaslar Sağık Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

Madde 34- 30/4/1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Ek Madde 3- Görme, ortopedik, işitme, dil-konuşma, ses bozukluğu, zihinsel ve ruhsal özörlü çocuklardan özel eğitim değıerlendirme kurulları tarafından, özel eğitim ve rehabilitasyon merkezlerine devam etmeleri uygun görölenlerin eğitim giderlerinin, her yıl bütçe uygulama talimatında belirlenen miktarı Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.”

Madde 35- 28/12/1993 tarihli ve 3960 sayılı Kalıtsal Hastalıklarla Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“Devlet, kalıtsal kan hastalıklarından thalessemia ve orak hücreli anemi dahil olmak üzere, bütün kalıtsal kan hastalıklarıyla ve özörlölöğe yol açan diğerkalıtsal hastalıklarla koruyucu sağık hizmetleri kapsamında mücadele eder. Bunun için gerekli ödenek Sağık Bakanlığı yılı bütçesine konulur.”

Madde 36- 13/4/1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrasının (u) bendi aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir.

“u) Kadınlara, güçsözlere, özörlölölere ve çocuklara karşı şiddetin ve ayrımcılığın teşvik edilmemesi.”

Madde 37- 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 108 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 108- Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 inci maddedeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 inci madde kapsamındaki idari para cezaları ise, Türkiye İş Kurumu Bölge Müdürü tarafından verilir.

Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir.

Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç 7 gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. Bu Kanuna göre verilen idari para cezaları 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.”

Madde 38- 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Ek Madde 1- Büyükşehir belediyesi ile bağlı ilçe ve ilk kademe belediyelerinde özürllülerle ilgili bilgilendirme, bilinçlendirme, yönlendirme ve danışmanlık hizmetleri vermek üzere özürllü hizmet birimleri oluşturulur. Bu birimler, faaliyetlerini özürllülere hizmet amacıyla kurulmuş dernek ve bunların üst kuruluşlarıyla işbirliği hâlinde sürdürürler. Özürllü hizmet birimlerinin kuruluş, görev, yetki, sorumluluk ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Özürllüler İdaresi Başkanlığının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

Madde 39- 25/3/1997 tarihli ve 571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (h) bendine aşağıdaki paragraf eklenmiştir.

“Başkanlığın bağlı olduğu Bakanın onayı ile özürllü kimlik kartı hazırlama veya verme yetkisi, valiliklere devredilebilir. Özürllü kimlik kartı hazırlama ve verme usul ve esasları, İçişleri Bakanlığı ve Özürllüler İdaresi Başkanlığı ile Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünce müştereken hazırlanacak yönetmelikle belirlenir.”

Madde 40- 571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 18 inci maddesinin birinci fıkrasının (d) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı fıkraya aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“d) Devlet Personel Başkanı,”

“h) En fazla üyesi bulunan işçi ve işveren konfederasyonlarının temsilcileri.”

“k) İçişleri Bakanlığını temsilen bir üye ve Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürü,

1) Radyo Televizyon Üst Kurulu üyelerinden görevlendirilecek bir üye.

m) Türkiye Barolar Birliğince görevlendirilecek bir üye.”

Madde 41- 571 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 19 uncu maddesine aşağıdaki bentler eklenmiştir.

“c) Özürlülerle ilgili hakları izlemek ve değerlendirmek,

d) Özürlü haklarına ilişkin ulusal politikanın oluşturulmasına yardımcı olmak ve uygulamalarda birliktelik sağlamak.”

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 42- 17/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun ek 37 nci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler Kanunun yayımı tarihinden itibaren bir yıl içerisinde yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 2- Kamu kurum ve kuruluşlarına ait mevcut resmî yapılar, mevcut tüm yol, kaldırım, yaya geçidi, açık ve yeşil alanlar, spor alanları ve benzeri sosyal ve kültürel alt yapı alanları ile gerçek ve tüzel kişiler tarafından yapılmış ve umuma açık hizmet veren her türlü yapılar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde özürlülerin erişilebilirliğine uygun duruma getirilir.

Geçici Madde 3- Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler, şehir içinde kendilerince sunulan ya da denetimlerinde olan toplu taşıma hizmetlerinin özürlülerin erişilebilirliğine uygun olması için gereken tedbirleri alır. Mevcut özel ve kamu toplu taşıma araçları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde özürlüler için erişilebilir duruma getirilir.

T/ 846

Yürürlük

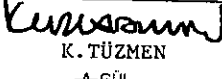
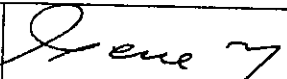
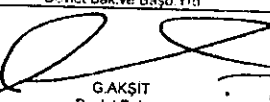
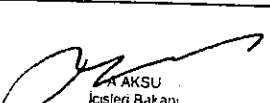
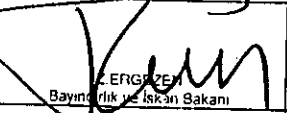
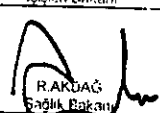
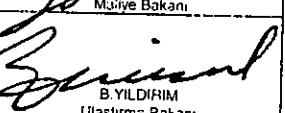
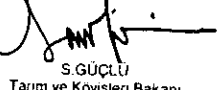
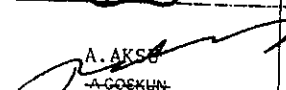
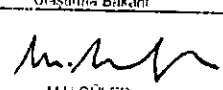
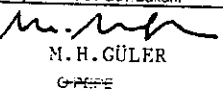
Madde 43- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 44- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Eki

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
BAŞBAKAN

 K. TÜZMEN A. GÜL Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.	 A. ŞENER Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 M. A. ŞAHİN Devlet Bak. ve Başb. Yrd.	 B. ATALAY Devlet Bakanı
 A. BABACAN Devlet Bakanı	 R. AKDAĞ M. A. ŞAHİN Devlet Bakanı	 G. AKSİT Devlet Bakanı	 K. TÜZMEN Devlet Bakanı
 C. ÇİCEK Adalet Bakanı	 M. Ç. ÇELİKKALE Millî Savunma Bakanı	 A. AKSU İçişleri Bakanı	 M. ONAKİT Maliye Bakanı
 H. ÇELİK Millî Eğitim Bakanı	 Z. ERGÜVEN Bayındırlık ve İskan Bakanı	 R. AKDAĞ Sağlık Bakanı	 B. YILDIRIM Ulaştırma Bakanı
 S. GÜÇLÜ Tarım ve Köylere Bakanı	 M. BAŞESGİOĞLU Çalışma ve Sos. Guv. Bakanı	 A. AKSU Sanayi ve Ticaret Bakanı V.	 M. H. GÜLER Eni ve Tab. Kay. Bakanı
 B. ATALAY Kültür ve Turizm Bakanı V.	 M. H. GÜLER Çevre ve Orman Bakanı V.		

Dosya No.

101-306

304